

ΘΕΜΑ: Περιληπτική ενημέρωση για την έκδοση της 820/2021 απόφασης του Α1 Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου, με την οποία υποβάλλεται προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ως προς την πρόδηλη ή μη αντίθεση στην ενωσιακή δημόσια τάξη διαταγών Αγγλικού Δικαστηρίου, που επιδικάζουν αποζημιώσεις για έξοδα δικών επί αγωγών, οι οποίες ασκήθηκαν στα ελληνικά δικαστήρια και εκκρεμούν ενώπιον αυτών, με την αιτιολογία της έλλειψης διεθνούς δικαιοδοσίας των ελληνικών δικαστηρίων, ζήτημα που παρουσιάζει γενικότερο ενδιαφέρον ως προς την εφαρμογή του δικαίου της Ε.Ε.

820/2021 απόφαση του Α1 Πολιτικού Τμήματος του Αρείου Πάγου

Περίληψη

Με αίτησή τους ενώπιον του Μονομελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς οι αναιρεσιόντες ζήτησαν την αναγνώριση και κήρυξη εκτελεστών στην Ελλάδα, βάσει του Κανονισμού (ΕΚ) 44/2001 του Συμβουλίου, μίας απόφασης και δύο διαταγών δικαστικών οργάνων των Δικαστηρίων του Ηνωμένου Βασιλείου (Αγγλίας). Με αυτές υποχρεώνονται οι αναιρεσίβλητοι να καταβάλουν προκαταβολικώς αποζημίωση στους αναιρεσιόντες για δαπάνες, στις οποίες προβαίνουν για να αντιμετωπίσουν στρεφόμενες και κατ' αυτών αγωγές, που εκκρεμούν ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων. Με τις αγωγές τους οι αναιρεσίβλητοι ζητούσαν αποζημίωση λόγω συμμετοχής των αναιρεσιόντων σε αδικοπραξίες συκοφαντικής δυσφήμισης και ψευδορκίας μάρτυρος (ενόρκως βεβαιούντος), που έλαβαν χώρα στην Ελλάδα ενόψει εκκρεμούσας διαδικασίας στην Αγγλία, κατά την οποία ναυτιλιακές εταιρίες ελληνικών συμφερόντων ζητούσαν την επιδίκαση ασφαλιστικής αποζημίωσης για την απώλεια πλοίου τους, στρεφόμενες κατά των ασφαλιστικών εταιριών που το είχαν ασφαλίσει γι' αυτόν τον κίνδυνο. Οι διαδικασίες εκείνες έκλεισαν με δικαστικό συμβιβασμό, βάσει του οποίου οι ασφαλιστικές εταιρίες κατέβαλαν τελικώς το συμφωνηθέν ποσό ως ασφαλιστική αποζημίωση, το οποίο κατ' αρχήν αρνούνταν να καταβάλουν επικαλούμενες απώλεια του πλοίου λόγω πταίσματος των πλοιοκτητριών. Βάσει του Συντάγματος τη Ελλάδας και του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ προστατεύεται το δικαίωμα παροχής δικαστικής προστασίας, ενώ και κατά το ελληνικό δικονομικό δίκαιο μόνον τα ελληνικά δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία να επιβάλλουν δικαστική δαπάνη για δίκες που ανοίγουν ενώπιόν τους. Έτσι τίθεται το ερώτημα αν συνάδει με το Ενωσιακό Δίκαιο, που είναι εφαρμοστέο στη συγκεκριμένη διαφορά, η κήρυξη της εκτελεστότητας των παραπάνω αγγλικών διαταγών και αποφάσεως στην ελληνική επικράτεια ή αν αυτές, στηριζόμενες στην εκ των προτέρων κρίση περί αποκλειστικής διεθνούς

δικαιοδοσίας των αγγλικών δικαστηρίων για κάθε συναφή διαφορά (ζήτημα που ούτως ή άλλως εναπόκειται να κριθεί από τα αρμόδια ελληνικά δικαστήρια), αντίκεινται στην δημόσια τάξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεδομένου και ότι, υπό τον μανδύα της προσωρινής επιδίκασης αποζημιώσεως για δικαστικά έξοδα προς αντιμετώπιση αγωγών στην Ελλάδα πριν την τελική εκδίκαση των σχετικών υποθέσεων, τίθεται ουσιαστικά και εμπόδιο στην παροχή δικαστικής προστασίας από τα δικαστήρια της χώρας μας. Κατόπιν αυτών απευθύνονται στο αρμόδιο για την ερμηνεία των εφαρμοστέων κανόνων δικαίου Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα εξής ερωτήματα:

I) Κατά την αληθή έννοια της πρόδηλης αντίθεσης στην ενωσιακή δημόσια τάξη κατ'επέκταση δε και στην εγχώρια δημόσια τάξη, που αποτελεί λόγο μη αναγνώρισης και μη κηρύξεως εκτελεστότητας κατ' άρθρα 34 περ. 1 και 45 παρ. 1 του Κανονισμού 44/2001, εμπíπτουν, πέραν των ρητών αντιαγωγικών διαταγών, που απαγορεύουν την έναρξη και συνέχιση δικών ενώπιον δικαστηρίου άλλου κράτους- μέλους, και αποφάσεις ή διαταγές δικαστηρίων κρατών- μελών, που: i. δυσχεραίνουν και θέτουν εμπόδια στον προσφεύγοντα για την παροχή δικαστικής προστασίας από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους ή για τη συνέχιση δικών, οι οποίες έχουν ήδη αρχίσει ενώπιον αυτού, και ii. είναι συμβατή με την ενωσιακή δημόσια τάξη η δι' αυτού του τρόπου παρέμβαση στη δικαιοδοσία δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους για την εκδίκαση συγκεκριμένης διαφοράς, που έχει ήδη αχθεί ενώπιόν του και της οποίας έχει ήδη επιληφθεί; Ειδικότερα δε, αντιβαίνει στην ενωσιακή δημόσια τάξη η αναγνώριση και η κήρυξη εκτελεστότητας απόφασης ή διαταγής δικαστηρίων κράτους μέλους, με τις οποίες επιδικάζεται προσωρινά και προκαταβολικά χρηματική αποζημίωση για τις δαπάνες και έξοδα, που οι αιτούντες υφίστανται λόγω της έγερσης αγωγής ή τη συνέχιση δίκης ενώπιον του δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους, με τις αιτιολογίες ότι: α) κατόπιν έρευνας της αγωγής αυτής, η υπόθεση καλύπτεται από συμβιβασμό, που καταρτίσθηκε νομοτύπως και επικυρώθηκε από Δικαστήριο του κράτους μέλους, το οποίο εκδίδει την απόφαση (ή) και διαταγή και β) ότι το δικαστήριο του άλλου κράτους μέλους, στο οποίο προσέφυγε ο καθ' ου η απόφαση και διαταγή με νέα αγωγή, στερείται δικαιοδοσίας λόγω ρήτρας αποκλειστικής δικαιοδοσίας; II) Σε περίπτωση αρνητικής απάντησης επί του ανωτέρω πρώτου ερωτήματος, αποτελεί λόγο κωλύματος αναγνώρισής και κηρύξεως εκτελεστότητας στην Ελλάδα της αποφάσεως και των διαταγών με το ανωτέρω περιεχόμενο, που εκδόθηκαν από δικαστήρια άλλου κράτους μέλους (Ηνωμένου Βασιλείου), όταν αυτές αντιτίθενται ευθέως και προφανώς στην εγχώρια δημόσια τάξη σύμφωνα με τις θεμελιώδεις πολιτειακές και δικαιοδικές αντιλήψεις, που κρατούν στη χώρα, και τις θεμελιώδεις ρυθμίσεις του ελληνικού δικαίου, που αφορούν τον πυρήνα του δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας (άρθ. 8 και 20 του Ελληνικού Συντάγματος, 33 ΑΚ και τη διαπνέουσα όλο το ελληνικό δικονομικό δίκαιο αρχή της διαφύλαξη του ανωτέρω δικαιώματος) και του άρθρου 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ, ώστε να είναι επιτρεπτή, σε αυτή την περίπτωση, η υποχώρηση της αρχής του ενωσιακού δικαίου για την ελεύθερη κυκλοφορία των δικαστικών αποφάσεων;